

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vásárhelytől, hova úgy a lap beltartalmát részét illeti, közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilatkozatok, cikkek stb. intézendők.

Nyilatkozatok soronként 10 kr-ért közöltek.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr
Fél évre . . . 3 frt — kr
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr
Külföldre 1 évre 8 frt — kr
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábas garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 krajczár. Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számoltatnak. Ezenkívül minden bejelentésnél 30 krajczár bélyegdíj fizetendő.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld” című politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hírlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyuttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld” kiadó-hivatala.

Mívelődési intézményeinkről.

Kézdi-Vásárhely, 1890. márcz. 7.

I.

Bármely város míveltségét meg lehet ítélnünk abból a támogatásból, melyben a mívelődési intézmények részesítési abból a munkásságból, melylyel a már életrehívott intézményeket fejleszteni, igyekezik. A mívelődési és humanus intézmények száma s állapota a legpontosabb hőmérő a polgárság míveltségének, nemes gondolkodásának, előretörésének. Városunk dicséretére mondva, mívelődési intézményekben nem szűkölködik; aránylag kevés ekkora város van, mely ennyi üdvöset alkotott volna a kultúra és közjótékonyág terén.

A „Székelyföld” tárczája.

Boszorkányos tárcza.

Irta: Molitor.
(Folytatás.)

IV. Wessely ur története.

Másnap a meghatározott órában pontosan megjelentem Wessely ur lakásán, s mialatt kényelemben helyeztük magunkat s pipára gyújtottunk, az ígért történetet, melyet én a mennyire visszaemlékezem szó szerint elmondtam.

— Hamburgi születésű vagyok — így kezdé. Atyám kereskedő volt s az ő kívánságára én is azzá lettem. Tanuló éveimet atyám egyik üzletbarátjánál töltöttem; de felszabadulásom után atyám üzletébe léptem, hol mint könyvvezető működtem.

Rossz idők jártak a kereskedelmi és üzleti világra, a krach sok gazdag és tekintélyes házat tett tönkre, bukás bukásra következett. Más bibája atyámat is berántotta; fizetéseken elen lett. Még a csőd elintézés folyamata alatt atyám inkább lelki mint testi betegség következtében meghalt. Az összes hagyaték alig fedezte tartozásainkat. Egy szóval, koldus lettem. Mindazonáltal nem vesztém el bátorságomat, hisz még csak 22 éves voltam, társadalmilag s üzleti szakmában jól képzett. Elfogadtam előbbeni főnököm meghívását, kinek üzletében mint levelező alkalmazást nyertem.

— Csendes természetem, szorgalmam s azon körülmény, hogy tanuló éveimet is ott vég-

Csak elismeréssel lehetünk azért városunk derék lakossága iránt nemes áldozatkészségeért, melylyel a kultur és human intézményeket felkarolta. S ha mégis néhány őszinte nézetnek kifejezést adunk ez intézményekkel szemben: azt nem viszketezségből, s az tisztá, őszinte jóindulatról tesszük, s azon reményben, hogy a kiket illet, figyelemre méltatják.

A mívelődés legfőbb tényezőiről, a különféle iskolákról ezuttal hallgatunk. Csupán azon kultur-intézményekről szólnunk, a melyek létüket a társadalom áldozatkészségének köszönik. Kezdjük a legrégibb egyesületen: a kaszinón.

A kaszinó, ha nem is keletkezett a Széchenyi által alapított nemzeti kaszinóval egy időben, mégis szép múlttal dicsekedhetik. Már 1843-ban létezett a Kézdivásárhelyi Társalkodó név alatt. Származott egy intézmény név azonban csak a hatvanas évek vége felé alakult. Akkor kezdett lapokat is járni, addig csak könyvek olvasására szorítottak a tagok. 1886 végéig csak szűk helyiségben, kezdetleges viszonyokkal küzdött. Ekkor egy kis hírlapi polema felhívta a kulturális férfiak figyelmét s ezek közt a minden szép és jóért lelkesülő kézdivásárhelyi takarékpénztár derék igazgatóságát s ennek áldozatkészsége mellett új életre kelt az egyesület s lett olyanná, mint a milyennek kell lennie egy jól berendezett kisvárosi kaszinónak. Szép helyisége, berendezése, könyvtára s mindezeknek megfelelő látogatottsága, keresettsége van: egy szóval meglehetősen társadalmi központtá lett.

Különösen könyvtárát nagy mértékben

veszik igénybe a tagok s a mi a mívelődésre törekvésnek legszebb bizonyítéka; de a társasjátékok is nem csekély mívelőre akadnak. A napi foglalkozások nyűgétől menekült tagok kedvvel sietnek a kaszinóba. A ki látja a mai kaszinót, s visszaemlékezik a csak 4 év előtti kaszinóra: annak lelke örömmel telik el a különbség, a minden tekintetben előnyös haladás felett. S ezen örömdetes körülmény előidézésében bő része van a takarékpénztár szívesességén kívül a kaszinó vezető egyéniségeinek — de a tagoknak is egyaránt. Bár egy pár hó óta — úgy tetszik — megszűnt a tagok érdeklődése, de ugyan miféle intézmény, a melyet minden időben egyforma melegséggel, érdeklődéssel kísérnek? Az ideai bál ugyan anyagi jövedelmet nem hozhatott, de ebből a támogatás megcsökkenésére nem lehet következtetni, sőt bizonyos, hogy jövőben — tán egy kis gondosabb tekintetbevételével a helyi viszonyoknak, szokásoknak s a tagok érdekeinek — a kaszinó-bál régi anyagi sikerére is számíthatni. Am a polgári osztály részvétele az idén is nagyobb lehetett volna.

De hát mindennek megvan a maga oka. A kaszinó a bál után is olyan központ, mint előbb; tehát minden a rendén van. Igen örömdetes, hogy a kaszinó tagjai az ügy felvilágosítására törekednek; ennek fényes jele, hogy a könyvtár csak nem régiben 200 új, mintegy 650 frt értékű művel szaporították. Régi óhajtnak lett ezzel elég téve.

Nem kevésbé örömdetes körülmény, hogy a kaszinó működését hazafias irányban kifelé is megkezdte. Értjük ez alatt, hogy márcz. 15 ikének emlékére minden évben nemzeti ünnepélyeket rendez tagjai, de kü-

zém, meglehetősen kellemessé tette helyzetemet a házban. Fizetésem évről évre emeltetett, úgy, hogy takarékságommal annyira vittem, miként már önálló kisebb üzlet alapítására mertem gondolni. Főleg miután bensőbb ismeretségem egy nem szép, de igen kedves leánnyal, reményt nyújtott jövőmet házasság útján is biztosítani.

— A hölgy, kit szívem szerint választottam, egy hajóépítő leánya volt. Szándékom az anya és leány részéről szívesen fogadtattam. Az apa még nem vallott színt s ennek oka előttem nem is volt titok. Más pályázót pártolt, ki szintén nem volt több mint én, de az öreg gyöngélt inkább fel tudta használni s magát nála behízelegni.

Vetélytársamat Krausznak hívták s egy helybeli nagykereskedésben könyvelő volt. Sokszor megjelent irodánkban, mint én is az övében. Én rendkívül ellenszenvvel voltam iránta, nemcsak azért, mert vetélytársam volt, hanem főleg álszenteskedő s tulhízelgő modora miatt, mi természetemmel ellenkezett.

Igy álltak a dolgok, a midőn egész váratlanul borzasztó csapás ért.

Életem ezen legválságosabb szakát a lehető legrövidebben fogom tárgyalni, csak épen a menyői ide mulhatatlanul szükséges a továbbiak megértésére.

Egy reggel ugyanis a kisebb pénzeszekrényt 40000 márká tartalmától kirabolva találták. A pénzt megelőző este Krausz hozta, tehát a rablás az éjjel követett el, és pedig oly egyén által, ki a helyiséggel és más körülményekkel ismeretes

volt. Többszerenossétn, de láthatólag szándékosan eszközölt, mondva csinált véletlen folytán, minden gyanu személyemben összpontosult.

Sok dolgom lévén s mert akartam is dolgozni, rendesen én voltam az első, ki reggel az irodában megjelent és utolsó, ki eltávozott. Iróasztalomban a papírok között eldugva a pénzeszekrény kulcsának viaszlenyomata, szalmazsákomban pedig 400 márká találtattam az ellopott bankjegyekből. Elfogtak és több hóig színlődtem vizsgálati fogásban. Az eredmény az volt, hogy bizonyítékok elégtelensége miatt felmentettek.

Sokat nem nyertem ez által, igaz, hogy jogilag el nem ítéltettem, de ugyancsak jogilag én sem győzhettem meg bíraimat ártatlanságom felől. A törvényszék úgy, mint a közvélemény erkölcsileg engem tartott bűnösnek. Ennek szomorú következményeit nyomban tapasztalhattam. Főnököm elbocsátott a szolgálatból, azt a könyvvívó által adatá tudtomra. Alűrügyek alatt még bucsuzásra sem fogadtam el a családot. Minthogy nem remélhettem egyhamar más megfelelő conditót kapni, egyelőre kis szobát béreltem, s megtakarított pénzből éldegéltem.

Nemsokára megtudtam azt is, mit várhatok jegyesem családjától. Egész fogtságom alatt tölük a részvét semmi jelét nem tapasztaltam, ily körülmények között nem volt bátorságom személyesen megjelenni, tehát levelet írtam, oly őszintét, meggyőzőt, hogy elolvasásánál szemem könnybe lábadtak. Hiába való igyekezett. A levél felbontatlanul jött vissza. Vajjon a nők is engem tartottak

lönösen a nép számára. E célból állandó márczius 15-iki ünnepélyt rendező bizottságot alakított, mely igyekszik mindig méltó ünnepélyeket rendezni. E tényével is azt bizonyítja a kaszinó, hogy társadalmi életünkben az első számottevő kulturális intézmény. Adja Isten, hogy soká az legyen.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház márczius 4-iki ülésében harmadszori olvasásban is elfogadva a költségvetési törvényjavaslatot, a gróf Andrássy Gyulának állítandó emlékről szóló törvényjavaslat került tárgyalás alá.

Dániel Ernő előadó pár rövid, de marcans szóval indokolta a javaslatot. Utána Irányi szolt a javaslat ellen. A ház által figyelmesen hallgatva, szónok igyekezett mint mondá — nemcsak az igazságnak, de a kegyeletnek is megfelelőleg beszélni Andrássyról, kinek érdemei mellett kiemeli hibáit is, melyek szónok szerint a mérleg serpenyőjét lenyomják. Mäskilöuben Irányi beszéde lendületes és szép volt, ugyszintén Beöthy Akos és Tisza miniszternök beszéde is, ki találóan emelte ki, hogy legnagyobb érdeme Andrássynak épen abban van, hogy a király és a nemzet közötti bizalmat megszilárdította, mely maga is oly kimagasló momentum, melyért ő a nemzet hálájában meg van öröktítve. Orbán Balázs felszólalása után a ház változtatlanul elfogadta a törvényjavaslatot.

A napirend utolsó tárgya a szegedi rakpartra vonatkozó jelentés volt, melyet szintén Dániel Ernő előadó terjesztett elő. Melczér Géza tudomásul veszi ugyan a jelentést, de az iránt ad be indítványt, fejzeze ki a ház rosszallását a szegedi rakpart építésénél történt gondatlanság felett, Pap Elek még tovább ment és határozati javaslatot terjesztett be, mely szerint a ház parlamenti vizsgáló-bizottságot küld ki a rakpart ügyében.

Végül Tisza Lajos gróf, az egész ház osztatlan tetszésétől kísérve, igen beható tárgyalagos és tájékoztató beszédben tártta fel a rakpart ügyét s a szegedi rekonstrukciót, meggyőzve minden méltányosan gondolkozót a volt szegedi kir. biztosság ellen e czimeken felhozott vádak és szemrehányások irányzatossá és alaptalan voltáról.

A képviselőház márcz. 5-iki ülésében harmadszori felolvasásban is elfogadta az Andrássy-emlékre vonatkozó javaslatot, folytatta a szegedi rakpart feletti vitát, melyben Orbán türes felszólalása után gr. Szapáry miniszter foglalt állást az ellenzék részéről tett indítványok ellenében s a miniszteri felelősség parlamenti elvét hangoztatja amaz ellenzéki tendenciákkal szemben, melyek célja a volt királyi biztoss felelőssé tenni.

Pártunk részéről a ház osztatlan figyelme mellett, Ivánkovich, Hieronymi, Tolnay, még egyszer Szapáry miniszter és gr. Tisza Lajos behatóan és tárgyilagosan világították meg a kérdést minden oldalról. A ház végül Horánszky vádaskodásai és Papp Elek zárbeszéde után elfogadta a pénzügyi biztosság következő határozati javaslatát:

„A képviselőház tudomásul véve a földmívelésügyi miniszternek a szegedi rakpart ügyében 463 sz. a. előterjesztett jelentését, — jóváhagyja a 142 000 frt költséggel járó munkálatok iránt tett intézkedéseit és megadja a felhatalmazást, hogy ezen költségeket a Tisza mentén létesítendő szabályozási munkákra 1889. évre megállapított hitel maradványaiból fedezze.”

A képviselőház márcz. 6-iki ülésén tárgyalták a honvédségi javaslatot. A tárgyalás nyugodt komolysággal folyt le. Münich előadó után az ellenzék nevében Bolgár Ferencz elfogadásra ajánlja, függetlenségi párt nevében Thali Kálmán szintén elfogadja a javaslatot, bár a részleteknél módosításokat fog javasolni. Czirer, Lits, Almásy, Jeszenszky és Tóth felszólalásai után a vitát bezárták. Ezután Fejérváry honvédelmi miniszter vizsautasítja azt a magyarázatot, mintha a módosításokat az ellenzék pressiójára tette volna, hanem igenis a kormánypárt intencziójának tett eleget a javaslattal. Ezután a javaslat elfogadtatott s ezzel az ülés véget ért.

SZEMLE.

A »N. Fr. Pr.« jelentése Ferdinand fejedelem elismertetéséről: Miután a bizalmas uton tett tudakozódások hír szerint arra az eredményre vezettek, hogy a portának a fejedelem elismertetése ellen elvileg semmi kifogása nincsen, hanem pusztán a jelenlegi időpontot nem tartja arra alkalmasnak, márcz. 7-én a Konstantinápolyba visszatért Vulkovich messze menő utasításokat kapott, hogy a fejedelem elismertetése érdekében működjen s a portát felvilágosítsa, hogy a Panicza ügyben folytatott vizsgálat során történt leleplezések szükségesnek mutatják, hogy a jelenlegi kétséges helyzetnek, mely az ország további békés helyzetét veszélyezteti, valahára véget vessenek. Ha Vulkovich nem érne célzt, akkor a kormány egyenesen a nagyhatalmakhoz fog fordulni.

A »Volksztg.« azt is írja, hogy téves, mintha a császár és a birodalmi kancellár szívélyesen érintkeztek volna az állami tanács ülésein. Bismarck herczeg csak igen rövid ideig és épen nem valami derült hangulatban vett részt a tanácskozáson. A császár ellenben a legnagyobb buzgalmat tanusította és meglátszott rajta, hogy őszintén és igazán vágyódik valami derekasat létrehozni a munkás-oltalom érdekében. Ezen álláspontját különösen Baarn, Jencke és Stumm előtt félre nem érthető módon hangsúlyozta is. Nyilatkozatának lényege abból áll, hogy az ujkori társadalom nem fekszik a nagyipar bönözölő asztalán, s nem tetem, melyen az iparosoztály urai kedvök szerint metélgethetnének. Az államtanácsbeli Buchholtz-ügyről írja a »Volksztg.«: Buchholtz azt felelte a császárnak, midőn ez sújtól nyilatkozott a szociáldemokratairól, hogy ő is szociáldemokrata, de a mellett mégis jó állampolgár. A császár kérdezte, hogy mely alkalommal érdemelte ki a vaskoronarend keresztjét, melyet a gomblyukában visel? Buchholtz megjelölte az alkalmat és megjegyezte, hogy már 1870-ben is szociáldemokrata volt, mire a császár viszonzá, hogy e szerint meg-

tanulhatta, hogy az embernek meg kell hajolni a törvények előtt. A beszélgetésnek nem volt szocialpolitikai háttére.

T a n ü g y.

A barátosi iskola története.

Írta: Borivó.

(Folytatás.)

Iskola-mesterek.

(1620. decz. 20-tól 1861. márcz. 24-ig.)

Az iskola mester elhivatattása szép és fontos

e' sarkétel körül fog forogni beszédem: Isten velünk.

A.) Szép az iskola mester elhivatattása — én ezt hiszem és vallom mind a' mellett is, hogy confessiomban kevesen osztoznak. Múltán kérdehetitek: mikint nevezhetem szépnek a' pályát, mely, mint egy minden vagyonjából kipusztulása után katonának beálani kényszeredett pazar, csak akkor szánja magát valaki, midőn másfelé nincs hová tekerednie? mellől már közmondássá vált a': spes ultima ludi magister. Mintha hallanám a' mesterek évkönyveiből fölolvastatni általatok amaz elhiresedett testamentumát, mely szerint: a' ki tízévkig iskola mestereskedett bátran beíratthatta magát a' vértanuk sorába; mintha minden szegletből hangzanék felém, hogy annak elhivatattása csakugyan nem lehet szép, ki az emberek magassabb szellemű társalkadási köréből kitaszítva szigorúan él a' falu egyik félre fekvő zugolyában 's fekete kenyerét napszámosi véres izzadsággal szerzi meg; kinek — és ezt mindennap hallhatjuk — még a' csorda pásztora is patronusai!

Ugy van — az iskola mesterek világi sorsa tagadhatatlanul nyomorult: de midőn őket illy helyzetben látjuk akaratumk ellen is kell imádkoznunk idvezitőnkkel: Uram bocsáss meg a' népnek, mert nem tudják mit cselekesznek. Higgyétek el A! azon nyomasztó inség, melynek terhe alatt iskola mestereink sokszor az elkényszeredésig nyögnek, meganyi keresztfa a' társaság valódi idvezítőire nézre: az ő nyomorúság kisajtolta vérök reátok és fiaitokra száll.

Azonban a' szegénység és inség magában még semmitsem von le valamely pályá dicsőségéből és szépségéből. Az ó-világ történeteiben több nagy férfiakot találunk, kiknek halálukkor anyyijok sem volt, hogy tisztességesen eltemethessenek. Aztán ki volt valaha szegényebb? ki viselt el nyomasztóbb terheket? kinek jutott nagyobb megvettetés, leverőbb gyalázat mint Jézusnak? és még is futott-e földi lény szebb — dicsőségesebb pályát mint ő? pedig látjátok — e Jézus is csak egy mester volt!

A néger, ki valószínűleg nem volt reá elkészítve urát egy másik társaságában látni, megdöbbsen; ura azonban nem sok időt engedett neki gondolkodásra, hanem ráparancsolt:

— Félre, világíts!

— Yes, sir! — felelé a gypju fejű s indult a léposon fel világítva előttünk.

Az első emeletre megérkezve, a fekete ajtó nyitott s mi egy egyszerűen, de kényelmesen burtozott szobába léptünk.

— Vacorált ön? — kérdé az idegen.

— Nem uram — felelém.

— Caesar! — kiáltá szolgájának.

— Yes, sir!

— Van valami enniváló?

— Oh yes sir, retter a good de al.

— Jól van! hozzá hát a mi van; bort is Madeirát és Malagát.

A néger távoztával az idegen hozzám fordult s figyelme en vizsgált a csillár fényénél. Azután kézen fogott s úteremet tapintá.

— Ön beteg, láza van, le kell feküdnie és pedig azonnal; itt a szomszéd szobában van egy ágy.

És a mellékszobába vezetett.

— Most vetkezzék gyorsan s feküdjék le. Ha segítségre van szüksége hívni fogom Caesart.

Szót fogadtam s készséggel lefeküdtem. Gazdám asztalkát tett ágyam mellé, melyet nemsokára mindeféle étellel és itallal rakott meg a néger, arczán a csodálkozás félreismerhetetlen jelével.

(Folyt. köv.)

a tett elkövetőjének? Másnap azt is megtudtam, hogy Emiliám, atyja sürgetésére, vételytársammal váltott jegyet. Kemény csapás volt reám nézve, mert igazán és őszintén szerettem. Oh mily lelki fájdalmat kelle akkor szenvednem.

Szerencsétlenségem pohara ezzel még sem telt meg. Uj foglalkozás után kellett nézmem, azonban bárhova kopogtattam be, mindenütt félreismerhetlen bizalmatlansággal fogadtak. Kik nem ismertek, előbbeni conditióm fölöl tudakoztak s nem akarván elhazudni, hamar megtudták elbocsátásom okát, nem fogadtak el. Ismerőseim, sőt barátaim is kitértek előlem. Ha a vendéglőbe, vagy más nyilvános helyre mentem, az ott levők összedugták fejüket s rólam sngodtak; azon asztal mellől, melyhez én ültem le, felkeltek; egy szó mint száz be kellett látnom, hogy a közvélemény előtt becsstelen ember vagyok, holott én mégis ártatlan voltam.

Ily állapot végre elviselhetlen lön. Sötét elhatározás vett rajtam erőt s hová-tovább annál jobban megért bennem az öngyilkosság szükségének érzete. Minden életkedvem elmúlt, habár talán szülőhelyemen kívül új életet kezdhettem volna. — Borús kedéllyel, de szilárd elhatározással indultam a Lombard-hidhoz. Majd ott mélyen alatta, az Alster medrében megtalálja lelkem a kívánt nyugalmat. Öt álltam már sötét éjjel a hidfalhoz támaszkodva. Kívül is sötét, keblemben is az. Az eső finom cseppekben permetyezett, én egészen átáztam, de nem törődtem vele,

majd még vizesebb leszek. Ah, de mit késedelmeskedem, má r régóta lent kellene lennem, avagy nincs bátorságom? A Miklós templom toronyórája ép ütni kezd, tizenegy órának kell lenni. Az utolsó ütésre ugrom.

A tizedik ütés elhangzott s én a hidfalon ugrásra készen állok, midőn egy pár erőteljes kéz háltról megragad.

— Megálljon szerencsétlen!

Hátranéztem s szemben álltam egy férfival, ki ijedtség és részvétellel nézett reám, a nélkül, hogy elbocsátana.

— Minő jögon tart ön engem vissza, — mondám megbotránkozva. Ugy hiszem életem sajátom s tehetek vele azt, a mi nekem tetszik.

— Tagadom uram! — felelé — élete az emberiségé, melynek szolgálnia kell.

— Én is az emberiség egy tagja lennék, mondám keserűn és ki szolgál nekem?

— Ki, hát legelőször is én, ennélfogva az ugrásból semmi sem lesz, hanem szépecskén velem jön s a többi majd kitudódik. — Választ sem várva karonfogott s vitt magával a hidon végig. Én gépiesen követtem. Minden akarateröm, mint kártyavár összeomlott. Korábbi borzasztó izgatottságotam tőkéletes lehangoltság váltotta fel.

Szóvalanul vándoroltunk több utcán és sikátoron végig, míg végre egy igénytelen ház előtt megállottunk. Az idegen három hatalmas ütést tett a kapura, mire az kinyit s egy koromfekete congo-néger gyertyával kezében jelent meg.

Nem a' gazdaság 's abból folyó pompa teszi valakinek helyzetét széppé, hanem a' közjólét virágztatására való befolyhatásnak mezeje. En részemről mindég szebbnek nézem azon szegény földészivattatását, ki Urának borázdai között jámbor igyekezettel fáradoz, mint azon terjedelmes birtoku földesurát, kinek a' föld hátán senki semmi hasznát nem veszi; ha szintén a' Lukulus gardarolját egészen hátán hordozza; mint Néro leve-sébe drága gyögyöt orvosztatis fol hogy azt annál költségesebbé tehesse.

Midőn már ezekszerint a' sors egy iskola mester-nek kevés külfényelmeket juttatott, hogy ne mondjam semmit, munkássága körül oly mező van ki mutatva, mellyet mások csak ohajthatnak, de nem birhatnak. Ki az közületek A! ki az ó-világ költői által oly elragadó sz nekel rajzolt aranykor pa-radicsomába vissza ne vágynék? ki ne ohajtaná még egyszer előidézve látni a' napokat, mellyek-ben a' természet tett törvényt, 's még isten tudja minő elfajzott gyermekei megromlott világunknak ismeretlenek voltak a' nap alatt! Iné K. A! az iskola mester ma is ez aranykor boldogító Edené-ben lakik; ma is a' gyermeki ártatlanság idve-zítő mennyországában él. Mert akár az ég vétek-telen angyalai között képzeljük magunkat, akár egy nép iskolának meg nem vesztegetett szívű növendékei között töltjük el életünköt, tökélete-sen egyet téssen. Ezért mondám beszédem kezde-tén hogy egy iskola mester a' földi mennyorszá-gnak királya.

És mekora megtiszteltetés oly pontján áll-hatni a' világnak, hol az istenség kebléből köz-vetetlen alá szálló új földpolgárok mintegy az életbe beavattatnak! mi elragadó látni a' szellemi életet a' maga legelső fejlődésében, tapasztalni a' legtisztább ártatlanság vétektelen kiömléseit! szóval juthat — e valakinek szebb osztály része mint annak, ki a' koronként fölvirágzó nemzedé-kek plánta kertjének örangyalául van rendeltetve? kinek idomító kezeit senki ki nem kerülheti?

Közelebb lépek hozzátok A! és kérdem: honnan buzganak ki a' ti legtisztább — legélvezet telje-sebb örömeitek? nem abból-e hogy szülők vagytok? Ha már az onnan származó gyönyör, hogy egy-két gyermeknek életet adhattunk, magunkat atyának nevezhetjük a' földön semmi által kinem pótolható: mennyivel szivemelőbb egy egész kö-zönség atyjának lenni! és pedig oly értelemben minőben a' régi király növelőjét szülő atyjánál előbb becsülte.

Egy iskola mester közatyja a' helyiségbeliek nek; akár merre tekint mindenütt gyermekeire ta-lál a' szellemiekben, minden fölül a' szeretet és hála lélek emelő hangján köszöntetik. Midőn nö-vendékei kebeléről szakadva szárnyra kelnek, 's idővel mint egy nagy folyóvíz a' társaság hajójá-nak terhét hátukra veszik: örömmel emlegetik hogy az eredeti forrás kristály habjai kebelén csörögtek át, ő szabta ki a' folyam menetelének legelső irá-nyát. Vagy ha növendékei a' társaság hajójának kisebb-nagyobbszerű kormányaiul alkalmaztat-nak, büszke lehet vele, hogy a' használhatóvá erő-södött élőfát csemete korában ő öntözgette, egyen-gette, gyarapodását eszének világa — szivének melege által eszközölte. Igen is A! lehetetlen ne-kie mind annyiszor magasztos érzelmekre nem gyulni, valamennyiszor elgondolja hogy a' társa-ság kebelében tökéletességre ment bár mily nemű gyümölcsök egykor az ő plánta kertében, ápolása alatt csiráztak ki.

(Folyt. köv.)

Különfélék.

— **Időjárásunk.** Alig van 12 nap a hivatalos ta-vasz első napjái s mi mégis a legpompásabb tél-nek örvendhetünk. A héten bővön hullott hó s olyan szánutunk van, mint akár decemberben. S az emberek ugyancsak sietnek a muló tél örömeit élvezni; megindultak a száukák, szólnak a zörgők s vidám zaj tölti be az utcákat. S ez alatt min-den egy órával közelebb leszünk a hivatalos ta-vaszhoz, de úgy látszik, hogy az idén száunton megyünk beie a tavaszba.

— A „Kézdivásárhelyi Műkedvelő Egyesület“ folyó hó 9-én tartja meg 3-ik előadását. A mint már je-

leztük »Felhő Klári« fog ez uttal színre kerülni. Ezen előadásról előlegesen csak annyit kívánunk megjegyezni, hogy a fiatal egyesület legjobb erői vesznek abban részt, s hogy ezen előadás igazán sok műélvezetet ígér a közözségnek. Ajánljuk a közözség szíves pártfogásába.

— A kantai gymnasiumi ifjuság Wittmann Agoston gymn. igazgató f. hó 7-én születése év-fordulója alkalmából kellemes meglepetésben részesítette. Az ifjusági dalkör énekel, Péterfi István IV. oszt. tanuló szavalt szótán egy szép képtartót és tárczát nyújtottak át, mit az igazgató ur meg-hatva köszönt meg.

— A helybeli kaszinó válaszmánya e hó 4-én ülést tartott. Több kebli ügyet tárgyalt le, a me-lyek közül általános közérdekűnek véljük közölni azon örvendetes körülményt, hogy a könyvtárnoki jelentés szerint a közgyűlés által megrendelt köny-vek már beszerezettek, kötés alatt vannak s így rövid időn átadottnak a közhasználatnak. A mint tudjuk, 200-nál több munka vétetett 630 frt ér-tékben, a melyért 457 frt fizetettik 3 év alatt; előnyös vásárt eszközölt a kaszinó, méltán fejezte ki köszöntetét a könyveket szállító Révay-Test-vérek könyvkereskedésének.

— A berlini konferencián hir szerint Magyar-országot dr. Schnierer Gyula, Graenzenstein Béla miniszteri tanácsosok és Sztérynyi József erdélyi ipar-felügyelő fogják képviselni.

— **Gyermeekyllós nagyapa.** Leses szebenmegyei községben egy Chiru Maxim nevű munkás, lányá-nyának Mártának csecsemő gyermekét megfoj-totta s rongyokba pólálva a házában a hamu-halom alá rejtette. Mindezt a leánya tudtával tette. A gyermeekyllós nagyapa és leánya a törvény-szék elé kerültek.

— **Végrehajtásilag felfoglalt gyermek.** S. Gyula birtokos elválván Tordán élő feleségétől, született K. Teklától, azt követelte az asszonytól, hogy másfél éves fiacskájukat az ő apai gondozása alá adja. S. Gyulánál megtagadta a gyermek kiadását és úgy az árvaszék, mint a budapesti közíg. bi-zottság, végső folyamodásban pedig a belügy-miszter is neki adott igazat, a mennyiben hetedik életévökig a gyermekek az anya által nevelendők. A férj ez uton nem jutván célhoz, törvényszék elé vitte a dogot, hivatkozva a közjegyzőileg hi-telesített házassági szerződésre, melyben ki volt kötve, hogy elválás esetében a házasságból származó törvényes gyermekek az apának lesznek át-adandók. A közgazgatási hatóságtól elutasított apa tehát a tordai törvényszékhez, a közjegyzői okirat csatolásával kielégítési végrehajtási kérvényt nyújtott be, „a kérvényben körülírt gyer-mek kiadása és járuléka iránt.“ A törvényszék a közjegyzői okirat alapján el is rendelte a végre-hajtást. Nehány nap mulva meg is jelent a kikül-dött végrehajtó S-né szállásán és a terj jelenlété-ben hivatalos komolysággal felszólította az asz-szonyt, hogy a bíróság rendelkezéshez képest adja ki a Flórián, Gyula névre keresztelt másfél éves fiugyermekeit „Pestre vagy bárholva leendő szá-lítás végett.“ S-né erre kijelentette, hogy a tör-vényselölt meghajolva, fájdalommal bár, de mégis kényszerül a gyermeket átadni, egyuttal azonban óvást emelt az eljárás ellen. A végrehajtó rend-letlen nyugalommal átvette a pólyába burkolt, si-ránczó végrehajtási tárgyat és azt elismervény mellett átszolgáltatta az apának. S-né nem hagyta annyiban a dolgot és felelőbe a „foglaltat“.

— **Beszélgetés a felhőkön át.** Az »Archiv für Post und Telegraphie« írja, hogy az Orion és az Espoir nevű angol hajók parancsnokai nemrég a nyílt tengeren érdekes kísérleteket tettek abból a cél-ből, hogy egymást nagyobb távolságokról megért-hessék. Az Espoir elindult Szingaporeból Hon-kongba, míg az Orion a szingaporei kikötőben maradt. Mikor 60 angol mérföldnyire voltak egy-mástól, az Espoir villamos fényugarakat vetett a felhőkre, melyekről a sugarakat tisztán látták a másik gözönsön levők. Ennek a fénynyel való be-szélgetésnek az a titka, hogy a fényugarakat bi-zonyos meghatározott hosszabb vagy rövidebb időközökben vetik a felhőkre és így a betűket pó-tolják velük. Hátránya az, hogy használhatósága lényegesen függ az időjárástól, de azért el g figyelmeztető vívmány az is, hogy éjnek idején 60 angol mérföldnyi távolságban levők egymás-sal megértethetik magukat. Az eljárás még töké-letesítésre vár, de határozottan nagy jövő áll előtte.

— **Bajuszbetegség.** A »Kolozsvár«-ban olvassuk: Mindenkinek, a kik adnak valamit a hullámos, vagy szépen kifestett bajuszra, adjuk tudtára, hogy nagy baj van e dolog körül. Igen gonosz ször-nyavalya kezd erőre kapni s mi csak itt Kolozs-vártt néhány délcegg bajuszt ismertünk, mely im-már néhaivá vált. A szörgyökerét támadja meg egy kis gombafaj s a gyökér vége megfeketedik, megkoosonyosodik s kihull. A miből aztán az lesz,

hogy szépen le kell faragni borotvával az egész szorbeli ekességet. A baj néhány szemmel látható áldozatot ejtett meg Kolozsvártt, s mint halljuk Maros-Vásárhelyt is, kivált a katonaság körében dul. A betegség ragadós. Egy olyan kefével, a mi-vel beteg bajuszt vagy haját kefélték, egy egész sor egészséges haját lehet tönkre tenni. A borbély urak nem takarítják, desiniciálják eléggé a szer-számjaikat s könnyen terjesztik a betegséget. Jó lesz ügyelni mindenkinek a borbély szerszám-jaira, a ki valamit ad arra, hogy szép szőrös ábrá-zata ne legyen egy nap olyan sima, mint a te-nyere.

— **Előfizetési felhívás** »Kapácsy Dezső Költe-ményei« című kötetre. Mely háláérzettel fogad-tam a megtisztelő előzékenységek ama számta-lau jelét, melyekkel közpályán működő általános becsülésben álló barátaim kegyes jó indulata a közelmúlt napokban elárasztott. E kegyes jóindu-lat érdemül tudta be a közügyekben tanúsított őszinte — de kötelesség szerű — törekvéseimet, és e nagybecsült figyelmet írói munkásságomra is kiterjesztvén, engem költeményeim közrebocsátá-sára ösztönzött. Az a hálára készítő szíves készség pedig, melylyel egy a napi sajtónak, mint a vi-déki s különösen, az erdélyi lapoknak egy jelen-tékeny része kötetem kiadásának híret nemcsak közölte, de azt a közfigyelembe is melegen aján-lotta: azon reménnyel kecsegtet, hogy verseim a mélyen tisztelt közönség kegyes érdeklődésével is találkoznak. Ez ösztönzés és e remény volt oka elhatározásomnak. Czelóm nem az, hogy erőm mértékéről a kritikát kihíva, a talán kedvező íté-letekből magamnak jövődöre ösztönt és kedvet gyűjtögessek. E költemények jó részét már régeb-ben írtam, s most, midőn az élet gondja s prózája által az írásban mindinkább gátolva, azokat közre-bocsátom, reményem csak az, hogy érzéseim és eszmém e gyűjteményt ismerőseim s barátaim kezébe szívesen fogadott emlékül adhatom. S ha e reményem valósul, ugy czéloamat teljesen elér-tem. A könyv, melynek bevezetését kitűnő köl-tőnk: Ábrányi Emilnek (műveimet s tevékeny-ségemet bizonyára tulbecsülő) a meleg barátság hangján írt remek előszava fogja képezni — 10 nyomtatott iv terjedelemben — vegyes tárgyú lyrai költeményeket tartalmaz e f. évi május hó 1-én jelenik meg. Biztat a remény, hogy a mint az abban foglalt dalok az érző szív legmélyéről tör-tek elő, ugy — dacára, hogy a kor eszményisége elhanyaglott s az emberek szívét elfásítá a kor szelleme — költeményeim a nemes, fogékony szí-vekhez utat fognak találni s lesznek tobben, kik az eszményinek fényes lángot gyujtanak lelkük-ben. Az előfizetési pénzek f. évi ápril hó 15-éig ne-venem alatt Egerbe (Hevesmegye) küldendők. A kötet ára fűzve 1 frt, diszkrétésben 2 frt. Szíves gyűjtőimnek 10 előfizető után egy tiszteletpál-dánnyal kedveskedem. Eger, 1890. február hó 1-én. Kapácsy Dezső.

— **Egy ajánlásra szóló könyv.** Egy füzetecke fekszik előttünk, melynek czime: »Jó tanács aranyat ér!« Ez különösen jó háziszernek haszná-nak és becsének tárgyalására szorítkozik és ezt nemcsak szenvedőknek, hanem egészségeseknek is, tüzetes átolvasásra kellene méltatni. A gyógy-szer helyes megválasztásától függ leginkább az eredmény, épen ugy legtöbb esetben lehetséges, annak idejében való alkalmazása által, valamely veszélyes betegséget megelőzni. Fent nevezett könyvet kívánatra bérmentve megküldi, Richter kiadó-intézete, Lipcsében.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Ifj. Dobay János.

Nyílt tér.*

Nyers-selyem (Bast) ruhakelmék

10 frt 50 kért egy ruhára, ugy jobb minő-ségben is küld portó- és vámmentesen G. Henneberg gyári raktára Zürichben. Levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó.

* E rovatban megjelent közleményekért felelősséget nem vállal a szerk.

Hirdetések.

Sz. 5909. tkkvi.
1889.

Arverési hirdetményi kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy kézdiszentléleki Tamás József s társai végre-hajthatóknak kézdiszentléleki Tamás Antal végrehajtást szenvedő elleni 278 frt és 85 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási

ügyében a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén levő kézdiszentlélek község határán fekvő, a Kézdi I. rész 204. sz. tjkvben foglalt 449., 450., 451., 452. hr. számú 434 frt, 2154^a. hr. sz. 30 frt, 2580¹/₂. hr. sz. 55 frt, 3058. hr. sz. 68 frt, 3378¹/₂. hr. sz. 52 frt, 3384 hr. számú 28 frt, 3614^a hr. sz. 24 frt, 3700., 3701. hr. sz. 52 frt, 3882., 3883, 3884., 3885., 3886., 3887., 3888., 3889., 3890., 3891., 3892. hr. sz. 84 frt, 4487., 4488 hr. sz. 19 frt, 4461. hr. sz. 22 frt, 4683 hr. sz. 54 frt, 4710. hr. sz. 23 frt, 4847., 4818. hr. sz. 51 frt, 5361., 5362. hr. sz. 34 frt, 6100^a. hr. sz. 24 frt, 6545., 6546. hr. sz. 9 frt, 7788. hr. sz. 59 frt, 7921., 7922. hr. sz. 52 frt, 8217¹/₂, 8218¹/₂. hr. sz. 84 frt, 8745^a hr. sz. 19 frt, 8979¹/₂. hr. sz. 159 frt becsértékű ingatlanokra az árverezést a fennebb ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1890. évi márczius hó 24-ik napján délelőtti 9 órakor Kézdi Szentlélek községében a községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékoztatók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX-ik t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

A királyi törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Kézdi-Vásárhelytt, 1889. évi október hó 20-án.

Gaal István,
kirendelt egyes bír.

A KI NEM TUDJA,
hogy a sok hirdetett gyógyszer közül melyik felelne meg leginkább betegségének, az kérje azonnal levelező-lapon Richter kiadóintézetétől Lipcseben, a képekkel ellátott „A Betegbarát” című könyvecskét. A hozzá nyomtatott háláiratok bizonyítják, hogy a művecskében foglalt jó tanácsok követése által, nem csak ezren-meg-ezren elkerülték a haszontalan pénzkiadást, hanem még a vágyva-vágyott gyógyulást is hamar megtalálták. A könyv ingyen küldetük meg.

Ruha-szövetek. 6-20
Peruvien és dosking a magas clerus részére, előírás szerinti szövetek és. és kir. hivatalnokok részére egyenruhákra, ugy szintén veteránok, tüzoltok, tornászok, urasági inasok részére. Posztók teke- és játékasztalokhoz, lodenek (vizáthatlanok) vadászöltönyökre, viaszas szövetek. Utazó-plaidék 4-12 frtig. Mindez olcsóbb, mint bárhol s a legjobb, tartós minőség.

Joh. Stikarofsky Brünbn.
Legnagyobb posztó raktár Ausztria-Magyarországban Minták bérmentve küldetnek. A szabó-mester urak részére a legdusabb minta-könyvek állnak rendelkezésre. Utánvételes küldemények 10 frton felül porto-mentesek. Ily világforgalmu üzleteknél önként érhetőleg sok a maradék, s miután ezekből lehetetlen mintákat küldeni, nem tetszés esetén az ily maradékokat viszsza veszem, azokat becserélem, vagy a pénz visszaadom. Maradékok megrendelésénél szük-séges a színt, hosszúságot és az árt megjelölni.
Levelezések magyarul, németül, csehül, lengyelül, olaszul és francziául eszközöltenek.

Árlejtési hirdetmény.
A kovásznai fürdő-részvénytársaság részéről közhírré tétetik, hogy a »POKOLSÁR« tükörfürdő medre a körülötte levő kabinokkal, jelen év tavaszán a kor igényeinek megfelelőleg újra fog építtetni.
Az építési árlejtési határidő 1890. márczius 23-án d. e. 9 órára, Kovászna községházához tüzetett ki az igazgatóság által.
Árlejtési szándékoztatók kötelesek a 3363 frt 78 kr kikiáltási árnak 10 százalékat, illetve 337 frt bánatpénzt az igazgatóság kezéhez előre lefizetni. Az egyéb árlejtési feltételi pontok, méretek és tervrajz, alattirt vezérigazgató irodájában, a község házánál, hivatalos órákban mindig megtekinthetők.
Kovászná, 1890. márczius 2-án.
2-3 **Csia György,** vezérigazgató.

Értesítés.
Alattirtt igazgatóság értesíti a t. helybeli és vidéki közönséget, hogy 7% kamat felszámítás mellett, első helyen eszközrendő betáblázással, jelzálogos hitelt nyújt. A bankintézeteknél a kamatláb emelkedése arányában, a kamatláb intézetünknel is emelkedni fog. A birtokot esetleg terhelő adósság törlésének közvetítését az intézet eszközli.
Kézdi-Vásárhelytt, 1890. február. 21-én.
4-4 **A k.-vásárhelyi takarékpénztár igazgatósága.**

**„RÉPÁTI”
ÉGVÉNYES-SAVANYUVIZ**
a monarchia legszénsavdusabb és legtisztább égvényes savanyu-vizei közé tartozik.

Orvosi tekintélyek nyilatkozata szerint **kítűnő sikerrel** használtatik: **a légzőszervek betegségeinél, vese- és gyomor-bajokban, a húgyszervek bántalmainál stb. Ezen betegségek ellen a „répáti” savanyuviz a legkellemesebb s egyszersmind a leghathatósabb gyógyító szer.**

Gazdag szénsav tartalmánál fogva, mint élvezeti viz, igen kellemes ízzel bír. Borral elegyítve, pompás üdítő ital, **savanyubb borokhoz használva páratlan.**

A töltés egy legkítűnőbb töltő-készülékkel eszközölten, **a palaezka töltött viz a forrás vizével vegytartalmilag teljesen azonos marad.**

A „répáti” savanyuviz **mindig friss töltésben és valódi minőségben** kapható raktáron.

Kézdi-Vásárhelytt: **Kupán József, Seps-Szentgyörgyön: Séra István, Uzonban: Khon Dániel** uraknál.

A „répáti” savanyuviz külkezelősége:
György József
23-30 **Kászon-Impéren,** (Csikmegye.)

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelytt.